

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/77/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200423
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7014200423.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky C. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., proti odporcovi Košický samosprávny kraj, Námestie Maratónu Mieru 1, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 1105/2014/OSVáZ/2284 zo dňa 24.01.2014, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/18/2014-21 zo dňa 23. júla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/18/2014-21 zo dňa 23. júla 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. 1105/2014/OSVáZ/2284 zo dňa 24.01.2014 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie na súde I. stupňa

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/18/2014-21 zo dňa 23. júla 2014 bolo potvrdené rozhodnutie odporcu č. 1105/2014/OSVáZ/2284 zo dňa 24.01.2014, ktorým rozhodol, že navrhovateľka nie je odkázaná na sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb, nakoľko podľa posudku o odkázanosti dosiahla 120 bodov so zaradením do I. stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v zmysle prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách s predpokladaným rozsahom odkázanosti 0 hodín denne / 0 hodín mesačne.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že podľa zdravotného posudku č. s. 1105/2014/OSVáZ/2282 zo 17.01.2014 u navrhovateľky ide o fyzickú osobu, ktorá nie je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a s počtom bodov sebestačnosti 120 je zaradená do stupňa odkázanosti I. Je pravdou, že navrhovateľka na pravé oko nevidí, na ľavé oko je prakticky slepá, ale navrhovateľka sama uviedla na súdnom pojednávaní, že je pri úkonoch bežnej osobnej hygieny ako je umývanie, strihanie nechťov, sprchovanie,

česanie vlasov aj umývanie, vykonávanie toalety samostatná, vie sa sama najesť, napiť, správne si vybrať oblečenie, obliecť sa, obuť, pri úkonoch mobility a motoriky ako je sadanie, líhanie, vstávanie, pri chôdzi, výstupe a zostupe do schodov, pri udržaní požadovaného smeru chôdze, pri premiestňovaní predmetov dennej potreby pomoc nevyžaduje. Mimo bytu sa pohybuje pomocou dvoch francúzskych bariel. I keď má súhlas na sprievod fyzickej osoby, túto možnosť nevyužíva, sama chodí k lekárovi a vybavuje si aj potrebné úradné záležitosti. Navrhovateľka teda nespĺňa zákonné podmienky na poskytovanie služby v domove sociálnych služieb stanovené v § 38 ods. 1 a v § 49 ods.11 zákona č. 448/2008 Z. z., preto súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 250k ods. 1 prvá veta O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľka v konaní úspešná nebola a odporca zo zákona toto právo nemá.

II.

Odvolaie a vyjadrenie k nemu

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom uviedla, že krajský súd sa stotožnil s názorom odporcu, že nie je odkázaná na sociálnu službu poskytovanú v Domove sociálnych služieb, hoci jej zdravotný stav sa nielenže nezlepšil, ale tým, že je na pravé oko slepá a na ľavom oku má len zvyšky zraku, hodnotené ako praktická slepota a chodiť môže iba s dvomi barlami, je jej prítomnosť i budúcnosť bez pomoci prakticky nemožná. V Košiciach jej bežne robia sprievod známi a Únia nevidiacich jej na požiadanie poskytne sprievod na úradoch, čo ale využíva len výnimočne, lebo ju ešte veľa ráz bude potrebovať, preto sa snaží pomôcť si sama. Sprievod aj v mieste trvalého bydliska si z finančného hľadiska nemôže dovoliť, preto sa spolieha na ochotu okoloidúcich, či spolucestujúcich. Ak sa teda urputný boj postihnutého človeka s nepriazňou zdravotného stavu, premietajúci do snahy o záchranu vlastnej dôstojnosti považuje z pohľadu sociálneho posudzovateľa za absolútnu nepotrebu pomoci, potom tento posudzovateľ nie je ten, ktorý svojmu povolaniu rozumie, resp. je tým, čo svoju prácu robí povrchne. Uviedla tiež, že ani súd jej na pojednávaní nevenoval súvislú pozornosť, a to nielen jej veci, ale ani jej ako osobe. Označoval ju iným menom a opakovane o nej hovoril ako o živnostníčke, prakticky jej neumožnil vyjadriť sa, či podať vysvetlenie a odmietol aj prevziať ďalšie doklady, potvrdzujúce jej stav a odkázanosť na sociálnu pomoc.

Navrhla preto, aby odvolací súd buď napadnutý rozsudok zrušil alebo zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zruší ako nezákonné a nezodpovedajúce jej skutočnému zdravotnému stavu a potrebe sociálnej pomoci.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom krajského súdu, odvolanie vníma ako neopodstatnené. Obsah Zápisnice o pojednávaní zo dňa 23.07.2014 pred krajským súdom potvrdzuje, že navrhovateľka mala dostatočný priestor na vyjadrenie, v prípade nezrovnalosti, resp. neúplnej odpovede boli navrhovateľke otázky kladené opakovane, resp. upravované do jednoduchšej formy. Odporca nad rámec zákona, z dôvodu zabezpečenia objektivity a nestrannosti pri posudzovaní odkázanosti navrhovateľky s jej ústnym súhlasom prizval ďalšiu referentku pre sociálne služby, ktorej posudok navrhovateľka vlastnoručne podpísala, teda s jeho obsahom musela súhlasiť. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

III.

Konanie pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako súdom odvolacím

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal

napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Podľa § 250ja ods. 2 O. s. p. odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie. Odvolací súd nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariaďovať pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 26. augusta 2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 38 ods. 1 písm. b/ zákona č. 448/2008 Z.z., v domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulantnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č.3.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či odkázanosť navrhovateľky na sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb pobytovou formou bola posúdená v súlade so zákonom.

Ako vyplýva z obsahu spisu, podľa rozhodnutia odporcu č. 4067/2011-RI 19/30920 zo dňa 25.10.2011 bola navrhovateľka odkázaná na sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb pobytovou formou, lebo podľa lekárskeho posudku bola s celkovým počtom bodov 80 zaradená v zmysle prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. do III stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. V odôvodnení rozhodnutia bolo o. i. uvedené, že „účastníčka konania má v dôsledku zmyslového - zrakového postihnutia zníženú orientačnú schopnosť. Osobou, časom a v známom priestore je orientovaná správne, v neznámom prostredí a v cestnej premávke nepresne. Má obmedzenie v mobilitě, pri chôdzi používa dve francúzske barly. Z uvedeného dôvodu si vyžaduje sprievod inou fyzickou osobou pri kontakte so spoločenským prostredím ... Na pomoc inej osoby je odkázaná aj pri úkonoch osobnej hygieny ako je: strihanie nechťov na rukách a nohách, pri celkovom kúpeli vrátane umytia vlasov, pri výbere vhodného oblečenia. Samostatne dokáže vykonávať úkony bežnej osobnej hygieny (umýť si tvár, ruky, zuby), obliecť sa, obuť, vykonávať toaletu, prijímať jedlo a tekutiny. Úkony v oblasti starostlivosti o domácnosť (nakupovanie, príprava jedla, bežné upratovanie, starostlivosť o bielizeň a pod.) vykonáva s pomocou inej fyzickej osoby. Na základe takto zisteného skutkového stavu bol dňa 10.10.2011 vydaný sociálny posudok.“ Dňa 24.01.2014 odporca vydal nové, preskúmané, rozhodnutie vo veci odkázanosti navrhovateľky na sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb so záverom, že na ňu nie je odkázaná. Tento záver vychádza zo skutočnosti, že jej zdravotný stav sa v poslednej dobe zlepšil. Pritom ide o osobu, ktorá je podľa lekárskej správy z očnej kliniky zo dňa 12.12.2013 „prakticky slepá na ľavé oko a úplne slepá na pravé oko, preto je nutný doprovod 2. osoby“ a navyše o osobu, ktorá sa môže pohybovať iba s pomocou dvoch francúzskych bariel. Preto konštatovanie, že jej zdravotný stav sa „v poslednej dobe zlepšil“ bez bližšej konkretizácie je neakceptovateľný. Na rozdiel od preskúmaného rozhodnutia citované odôvodnenie predchádzajúceho rozhodnutia odporcu možno považovať za zodpovedajúce zdravotnému postihnutiu navrhovateľky, ktorá sa zrejme snaží statočne zvládať svoj osud, ale je ťažko uveriteľné, že by si mohla prakticky nevidiaca osoba napríklad sama ostrihať nechty. Odvolací súd má za to, že úlohou samosprávneho kraja v oblasti sociálnych služieb by mal byť citlivý prístup a snaha o zmiernenie ťažkostí takto postihnutým osobám bez zbytočného formalizmu, i keď, samozrejme, v súlade so zákonom.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd vyhovel odvolaniu navrhovateľky a podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby pred vydaním nového rozhodnutia vysvetlil navrhovateľke zákonný postup pri posudzovaní jej odkázanosti na sociálnu službu a znova posúdil, či jej vyjadrenia o sebestačnosti, ktoré sú v rozpore s jej

opravnými prostriedkami, sú iba motivované jej „snahou o záchranu vlastnej dôstojnosti“, alebo zodpovedajú realite a či sa jej zdravotný stav oproti roku 2011 skutočne (a v čom) zlepšil.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko úspešná navrhovateľka si trovy konania neuplatnila a odporca zo zákona nemá na ich náhradu nárok.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.